

• Od suvremene se škole očekuje da osim obrazovne, obnaša i odgojnu ulogu, kako bi se svakom djetetu omogućilo razviti se u odgovornog pojedinca spremnog uključiti se aktivno u razvoj svoje zajednice. Vodeći se tom idejom i spoznajom o kroničnom nedostatku sadržaja kojima bi se razvijale vještine nenasilne komunikacije, tolerancije, dijaloga i kritičkog mišljenja kod učenika, provodili smo niz aktivnosti kojima smo željeli djelomično ublažiti taj nedostatak. Seminare i edukacije organizirali smo za nastavnike i odgajatelje kako bi oni te vještine kontinuirano prenosili na populaciju s kojom rade, kako sada tako i u budućnosti.

• **Seminar Uzroci konflikata i njihovo rješavanje**

TKO?

23 nastavnika i stručnih suradnika srednje Medicinske škole iz Osijeka i voditeljice seminara doc. dr. Dinka Corkalo i doc. dr. Željka Kamenov sa odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

ŠTO?

Trodnevni seminar se sastojao od četiri predavanja i deset radionica na teme: komunikacija i komunikacijske vještine; stereotipi i predrasude, njihov nastanak, održavanje i mijenjanje; interpersonalni i međugrupni konflikti i strategije rješavanja sukoba.

GDJE?

Daruvarske toplice

KADA?

8. - 10. veljace 2002.

ZAŠTO?

Cilj seminara je bilo je upoznati sudionike kako nastaju, kako se održavaju i kako se mijenjaju stereotipi i predrasude i koji su izvori sukoba, te ih upoznati s osnovnim vještinama komunikacije, poticanja tolerancije i prevladavanja predrasuda i sukoba.

KAKO?

Tijekom školske godine 2001/2002 srednja Medicinska škola u Osijeku započela je projekt Tolerancija, novi izazov današnjice, s ciljem afirmacije pozitivnih vrijednosti, razvijanja samopoštovanja i odgoja za toleranciju, mir i nenasilje. Kako Medicinska škola broji više od 600 učenika iz cijele Hrvatske, Vojvodine i BiH, različitih nacionalnosti i vjeroispovijesti, a osim toga ima i posebnu zadaću odgajati učenike za tolerantan i human odnos prema ljudima, učenje o uvažavanju prava na različitost i dostojanstvo svakog čovjeka prepoznali su kao bitan dio odgojno obrazovnog procesa.

Vecina nastavnika po prvi put se susrela sa ovim temama i načinom rada, a evaluacija je pokazala kako će stečena znanja i vještine moći upotrijebiti u svom svakodnevnom radu sa učenicima.

• **Seminar Igra vatrom**

TKO?

Grupa od 18 nastavnika koji se u okviru svoje redovne ili dodatne nastave bave dramskim iskazom, te stručni suradnici u nastavi (psiholozi, pedagozi, defektolozi) i voditelj seminara Goran Golovko, redatelj i dramski pedagog.

ŠTO?

Trodnevni seminar iz područja razrješenja sukoba

GDJE?

Bizovačke toplice

KADA?

14.-17. prosinca 2002.

ZAŠTO?

Cilj seminara bio je upoznati se sa različitim dramskim tehnikama i vještinama te načinima upotrebe istih za bolje razumijevanje i razrješenje sukoba.

KAKO?

Rad se temeljio na dramskim metodama i tehnikama koje su korisni instrumenti na polju rješavanja sukoba, nadopunjene dramskim igrama i vježbama usmjerenih k učenju o sebi i drugima. Glavne korištene tehnike bile su: oluja ideja, igra uloga i kazalište zaustavljenih pokreta (Image Theatre - A. Boal) - unutarnji monolog i vrući stolac. Sudionici seminara već su otprije bili upoznati sa različitim načinima rada na području afirmacije, suradnje i rada na sukobu, te im je ovaj seminar, uz nove vještine i razmjenu iskustava s kolegama koji se susreću sa sličnim problemima, dao i dodatni entuzijazam za rad ubuduće.

• Program Ja to mogu

TKO?

Program je namijenjen učenicima osnovnih škola od 1. do 6. razreda, njihovim učiteljima i roditeljima. U pilot projekt je bilo direktno uključeno 20 - ero učenika. Tijekom 2002. godine seminar je završilo 40 nastavnika, koji su svoje znanje i vještine prenosili na učenike i roditelje s kojima rade; pretpostavljamo oko 1000 učenika. Voditeljice seminara i autorice priručnika su Sanja Brajković i Željka Živković, psihologinje.

ŠTO?

Radionice za djecu i seminari za nastavnike o temi smanjenja anksioznosti i povećanja samopoštovanja kod djece osnovnoškolske dobi; izdavanje priručnika za nastavnike i CD-a Savjetovalište za roditelje

KADA?

2001., 2002

GDJE?

Osijek, Slavonski Brod,

ZAŠTO?

Postoji značajna korelacija između anksioznosti i samopoštovanja na način da što je veća anksioznost kod učenika oni imaju niže samopoštovanje. Također se pokazalo da visoko anksiozni učenici u odnosu na nisko anksiozne imaju značajno manje samopoštovanje. Osim što je potrebno raditi s djecom na prepoznavanju znakova straha, anksioznosti te uvježbavanju tehnika nošenja s tim osjećajima (relaksacija, kognitivno restrukturiranje i tehnike samokontrole), vrlo je važno u edukaciju uključiti i roditelje i učitelje, jer se pokazalo da upravo oni imaju značajnu ulogu u nastanku ali i preveniranju i rješavanju poremećaja anksioznosti u djece.

Ciljevi programa su: smanjenje anksioznosti i povećanje samopoštovanja kod djece osnovnoškolskog uzrasta i prevencija školskog neuspjeha i poremećaja u ponašanju.

KAKO?

U školskoj godini 2000./2001. provedeno je istraživanje u dvije osnovne škole na 175 učenika, koje je pokazalo nisku razinu samopoštovanja te povećanu razinu anksioznosti. S ciljem prevladavanja tih problema i brige za mentalno zdravlje učenika osmišljen je program od pet radionica u trajanju od po 60 minuta, s ciljem spoznavanja i osvješćivanja vlastitih osobina na "pravi" način, razumijevanje relativnosti "dobrih" i "loših" osobina, te razumijevanje i prihvaćanje različitosti. Na osnovi iskustava pilot radionica sastavljen je priručnik za učitelje, koji je bio polazna literatura za provođenje programa Ja to mogu. Tijekom 2002. godine održana su tri seminara za nastavnike, koji su dalje program provodili u svojim školama. Projekt je sufinanciralo Ministarstvo prosvjete i športa Republike Hrvatske.

• Program Prava djeteta svaki dan - Važan sam i vrijedan ljubavi, poštovanja i zaštite

TKO?

U program je bilo uključeno 40 nastavnika viših razreda osnovne škole s područja Istočne Hrvatske, 943 učenika od 5. - 8. razreda u 40 grupa. Indirektno su u projekt bili uključeni roditelji, drugi nastavnici i stručni suradnici u školama u kojima se projekt provodio, te šira zajednica.

Priručnik za nastavnike je sastavila mr. Vesna Buljubašić-Kuzmanović, koja je zajedno sa Jolandom Bastalić facilitirala četverodnevni seminar za nastavnike.

Priručnik za nastavnike i radnu bilježnicu za učenike ilustrirao je Dobrosav Bob Živković.

ŠTO?

Jednogodišnji odgojno-obrazovni program, koji je imao posebni naglasak na teme ljudskih i dječjih prava, sastojao se od deset tematskih cjelina koje su nastavnici kroz deset radionica proradili sa svojim učenicima u grupama.

Implementaciji programa prethodilo je izdavanje priručnika za nastavnike i radne bilježnice za učenike te četverodnevni seminar - edukacija za nastavnike. U sklopu projekta posebno su obilježeni Dani ljudskih prava i Dan dječjih prava.

GDJE? i KADA?

Program se provodio tijekom školske godine 2002./2003. u 23 škole s područja Istočne Slavonije. Seminari za nastavnike su održani u Topuskom, od 24. - 27. kolovoza 2002. godine za prvu grupu nastavnika i od 27. - 30 kolovoza 2002. godine za drugu grupu nastavnika.

ZAŠTO?

Program je namijenjen nastavnicima i učenicima s ciljem razumijevanja i usvajanja pojmova vezanih za identitet, samostalnost i međuovisnost, afirmaciju, komunikaciju, suradnju, nenasilno rješavanje sukoba i medijaciju, te razumijevanja najvažnijih postupaka u području promicanja i zaštite ljudskih i dječjih prava i razvoja demokracije s posebnim naglaskom na aktivno uključivanje svakog pojedinca u

izgradnji civilnog društva.

KAKO?

Vrlo važan dio ovog programa, osim same edukacije nastavnika i djece, bio je uključivanje u njegovu provedbu svih relevantnih čimbenika odgoja djece - roditelja, ostalih nastavnika u školi, ravnatelja, stručnih suradnika te šire zajednice. S obzirom na gore navedeno, na početku školske godine, održani su sastanci s roditeljima te je program predstavljen na nastavničkom vijecu škola. Djeca su tijekom provedbe projekta svoj rad predstavljala različitim aktivnostima: sastavljanjima panoa, javnim tribinama i okruglim stolovima s uglednim ljudima u njihovoj zajednici, dramskim i recitatorskim izvedbama, a posebno za dan obilježavanja ljudskih i dječjih prava. Vrlo bitnim dijelom projekta smo vidjeli i radnu bilježnicu, koja je pratila deset radionica kroz koje su djeca prolazila, a u koju su mogla upisivati ono što misle, kako se osjećaju, a vezano za teme radionica. One su im ostale kao podsjetnik na program, a istovremeno su omogućile roditeljima da prate sadržaje radionica. Nastavnici su vodili bilješke s radionica, koje su raspravljane na dva sastanka supervizije, a koje su, uz priručnik, koristan materijal nastavnicima. Educirani nastavnici su trajna vrijednost proizašla iz ovog projekta, jer svoje stečeno znanje i vještine mogu i nadalje ugrađivati u svoje planove i programe. Projekt je financijski pomogla Delegacija Europske komisije u Republici Hrvatskoj.

• Program Rasti sa svojim pravima

TKO?

Osam starijih skupina pred-školaraca (uzrast 5 - 7 godina), njihovi roditelji i šesnaest odgajateljica. Program su osmislile i provele Lara Čakić i Biljana Mrdović-Varevac, psihologinje.

ŠTO?

Osam sati predavanja i radioničkog rada s odgajateljicama, dvanaest radionica za djecu i roditeljski sastanak.

KADA?

Veljača - svibanj 2002.

GDJE?

Vrtići na području Osijeka.

ZAŠTO?

Da bi se kod djece potakao razvoj socijalnih vještina za uspostavljanje kvalitetnih međuljudskih odnosa, izgradili stavovi i sustav humanih vrijednosti i njegovalo mirotvorno ponašanje.

KAKO?

Držimo da su prvenstveno odrasli promicatelji i zagovaratelji prava djeteta, jer služe kao uzor po kojemu dijete formira osobni model ponašanja, jer djeca vrtićke dobi ne mogu prepoznati pojam "prava". To znači da djecu treba, na njima prihvatljiv način poučavati o njihovim pravima, te što učiniti ukoliko su ona zanijekana, a istovremeno poučiti njihove roditelje i odgajatelje kako im omogućiti da rastu sa svojim pravima.

S tom smo svrhom upoznali odgajateljice i roditelje s konceptom prava (Konvencija o pravima djeteta), pokušali izgraditi kod njih aktivan i angažiran odnos prema pravima i potrebama djeteta, te njihovoj zaštiti i potpunoj realizaciji, radili na razvijanju svijesti o osobnoj i profesionalnoj odgovornosti glede ostvarivanja zaštite i promicanja prava djeteta.
